

Tuomas Kyrö

Pitäisiköhän viedä lotto

Isä soittaa, en vastaa.

Se haluaa tehdä maksusuunnitelman.

Kolmetoistatuhatta.

Tupakka-askin alta näkyy kuitti. Tilillä kahdeksan markkaa, tyhjillä pulloilla saan kaksi täyttä.

Lääkkeet on vähissä, maksusitoumus hävinnyt tai sohvan takana. Siellä haisee.

Kahden päivän päästä ne loppuvat ja joudun soittamaan ambulanssin. Antavat sairaalassa ensiavun ja laskun. Ambulanssi kolmekymppiä taksia kalliimpi.

En maksa.

Käyn paskalla, tulee verta.

Lääkäri sanoi, että alkoholi pitää ehdottomasti jättää. Huumeiden käyttöön se vastasi, että jos aivan rehellinen olen, niin mieluummin kannabista kuin keskikaljaa.

Sitä on vitun vaikea saada. Neekerit myy kiviä tai kaarnaa satasen gramma. Tutun tutut diilerit jättävät vastaamatta puhelinkioskisoittoihin kun eivät tunnista numeroa kännykän näytössä. Kotipuhelimessa on esto muihin kuin kotiin. En muista maksoiko joku sen kolmentuhannen laskun.

Puistossa tapaamani punatukkainen tyttö vastasi viime kesänä. Myi jekkupilveä.

Luulin olevani Mogadishussa, pelkäsin lokkeja, menetin ajantajun, näin vastaan tulijoiden kasvoissa omat. Vaelsin ystävän kanssa, oliko se ystävä, juna-aseman viereisten kusenväristen kerrostalojen takametsässä ja leikkikentällä.

Vaatteet haisevat samalle kuin sohvantaus.

En ole päästänyt äitiä kahteen viikkoon sisään. Sen vara-avain ei käy, isännöitsijä vaihdatti lukon kun ilmoitin kadottaneeni avaimet ja lompakon.

Äiti huhuilee postiluukusta ja pudottaa lappuja, jotka heitän lukematta roskiin.

Luulee, että teen taas jotakin itselleni.

Lauseenarvausohjelman jälkeen voi mennä palauttamaan pullot. Onneksi tuli talviaika.

Lähikaupan myyjä kävelee takana kuin olisimme jono.

En uskalla sanoa selvinpäin mitään.

Punastun helposti.

Piilolinssi hiertää silmää, se on kolmatta päivää.

Toimisto ei myönnä kolmatta maksusitoumusta silmälaseihin puolen vuoden sisällä.

Ämmä sanoi, että jonkinlaista huolta pitäisi kaksikymmentäkaksivuotiaan pystyä pitämään omista tavaroista. Hänellä ovat pysyneet samat lasit kaksikymmentä vuotta.

Ei sillä ollut laseja.

Tunnistin ämmän äänestä Ämmäksi. Kotona odottaa hyväpalkkainen mies ja ylipainoinen kuusivuotias poika, jonka ne laittavat erikoiskouluun. Ranskalaiseen tai Steineriin. Poika syö hampurilaisia ja kiukuttelee vihanneksista, maitoa ei juo. Miehen auto on laiva ja se vaihtaa kännykkää useammin kuin koskee vaimoonsa, joka on synnytyksen jälkeen päässyt pahasti rupsahtamaan. Äijällä on työmatkoja itään firman laajennuksen vuoksi ja siellä se höylää alaikäisiä ja kuljettaa kieltä niiden naamalla. Kiroilee suomeksi ja antaa ylimääräiset kaksikymmentä dollaria, että saa nipistimen oikeaan kivespussiin.

Sen takia minä joudun pärjäämään yhdellä piilolinssillä vielä monta kuukautta.

Sarveiskalvo hajoaa ja harmaakaihi iskee, mutta sossuhuora ostaa rinnakkaisvisalla uusia alusvaatteita. Työjärjestön lehdessä se sanoo, että tässä ammatissa on pakko pitää tunteet ulkopuolella.

Ensimmäinen kalja saa vatsaan kierteen, toinen helpottaa.

Löydän rentoutuskasetin.

Nukahdan ennen kuin ääni kaatuneessa kaiuttimessa laskee seitsemään.

Kahdeksalta herään, otan lääkkeen. Se menee nykyisin ilman vettä jättämättä kitalakeen makua.

Jää enää yksi ehjä kohta painettavaksi. Leikkaan tyhjätkolot irti ja työnnän sisäkkäin. Heitän kuin väärän pesäpallokyötön. Ne irtoavat ilmassa toisistaan ja leviävät lattialle. Tiedän, että astun aamulla päälle ja sattuu.

Lipponen heittää kiviä ikkunaan.

Pelkään, että se on isä.

Ei se tajuaisi heittää kiviä ikkunaan.

Lipponen huhuilee ovipuhelimeen olevansa televisionlupatarkastaja. Painan summeria, ääni kuin terveystieteessä.

Sille on tullut opintotuki.

Miten sulla menee, se kysyy. Vastaan, että käydäänkö hakemassa muutama. Kaupat vielä kuus minuuttia auki. Lipponen sanoo, että minun pitää käydä koska sillä porttikielto kolmeen lähimpään markettiin. Se kertoo kävelleensä korin kanssa ulos ja sanoneensa myyjälle, että kyllä Jeeves hoitaa laskun perässä.

Nauran hauskalle jutulle.

Lipponen sanoo, ettet näköjään muista että olit messissä. Veivät takahuoneeseen ja poliisiasemalle.

Tajuan miksi jouduin noutamaan postista kirjatun kirjeen, jossa vaadittiin suorittamaan sakko välittömästi ja uhattiin maksimissaan kuuden kuukauden vankeusrangaistuksella. Kirjoitin sakkoon runon teepussista. Se liittyi jotenkin valehtelemiseen tai rakkauteen.

En sido kenkiä, Lipponen huutaa ikkunasta että pitäisiköhän viedä lotto.

Vedän kaupan oven auki, nainen horjahtaa ulos.

Piikitukka yritti työntää.

Laitan kärryyn puolen litran pulloja kaksikymmentäkaksi ja annan kassalle nollakolmekolmosen pullon. Saan paljon ilmaista olutta.

Lipponen makaa lattialla ja etsii videokasettikasasta pornoa. T-paidan selässä lukee Unabomber ja pienellä paljon jotain. En jaksa hieroa luomia nähdäkseni.

Sanon, ettei pornoa löydy. Pohjanmaahan Lipponen ei suostu, väittää minun katsovan sen sairaalloisen usein.

Lopussa mies potkaisee japanilaisen auton ojaan ja polttelee tuvassa alasti tupakkaa, vaikka huoneessa on muistaakseni muu nainen kuin vaimo. Lipponen sanoo, ettei sitä silti jaksa kolmeasataakuuttakymmentäviittä kertaa.

Jaksaa.

Lipponen kysyy, olenko päässyt diapameista, vai mitä ne on, eroon.

Valehtelen että pikkuhiljaa pikkuhiljaa.

Otan Lipposen avainnippusta avaajan, korkin siyahdus rauhoittaa. Avaajassa lukee kohokirjaimin olutmerkki. Lipponen kertoo voittaneensa sen kädenväännössä. Kysyn ketä vastaan. Lipponen osoittaa minua sormella. Se sanoo, ettei ole juonut moneen viikkoon kun pelasi rahansa eikä isoäiti suostunut antamaan kolmatta kertaa rahaa kuukausikorttiin. Se heittää korkin sorminapsautuksella seinään ja jatkaa, että neljän kuukauden vuokrat rästissä. Herätyskello soi joka aamu seitsemältä, että ehin pois kämpästä ennen kuin isännöitsijä tulee kilkuttelemaan. Tuun takasin aikasintaan yhdeksältä ja sillonkin pihassa seisoo liian usein isännöitsijän punanen farmari. Lipponen vastaa kysymykseen jota en kysy, että raitiovaunuissa ja kirjastossa. Tullut luettua viime aikoina sanomalehtiä ku aamutelevision juontaja. Keski-suomalainen yllättävän hyvä.

Ei kiinnosta.

Kysyn eikö se enää opiskele.

Lipponen nauraa niin että räkä lentää minun ainoalle julisteelle. Ankkiaan kostuu läikkä.

Onneksi otin lääkkeit, en suutu.

Lipponen sanoo, että jostain syystä maksavat edelleen tuen. Se kysyy, mistä videot on ylipäänsä ilmestynyt. Vielä tommoset jotku ihme vitun seitkytluvun satanelkytkiloseet missei oo kaukosäädintä. Sanon, että on mutta sohvan takana. Kerron istuneeni joskus kymmeneltä aamulla ravintolassa ilman rahaa ja ravintolan ainoa asiakas lisäksi oli pieni mies, jonka tukka näytti päähän liimatulta. Kammattu sivulta vedellä kaljun päälle.

Ai niinku Immo Kuutsalla, Lipponen kysyy.

En tunne Immoa, nyökkään kuitenkin. En jaksa tutustua uusiin ihmisiin.

Jatkan, että miehellä oli itäeurooppalaisen näköinen nahkatakki ja se tarjosi tuoppeja pyytämättä.

Eli hintti, Lipponen sanoo ennen huikkaa.

Nyökkään.

Jatkan, että mies pyysi luokseen ja sanoi että baarikaappi pullottaa. Väitti olevansa laivalla kokkina ja tuovansa viikon välein täyden lastin.

Pullottiko, Lipponen kysyy.

Sanon, että vaikuttavasti. Juotin miehen änkyrään itseäni hitaammin ja lupasin ottaa suihin kunhan kello tulisi kuusi. Mies kysyi, miksi pitää odottaa niin myöhään. Vastasin, että uskontoni kieltää. Mies sanoi, että on itsekin vahvassa uskossa. Se osoitti molemmin käsin seinää, joita peittivät vierekkäin venäläiset kristuksenkuvat ja koppalakkisia lihaksikkaita miehiä esittävät julisteet. Mies kysyi mitä uskontoa minä tunnustan.

Vastasin, ettei se kuitenkaan tuntisi, ja kaadoin lasin piripintaan.

Oliks se giniä, Lipponen kysyy.

Nyökkään, mistä tiesit.

Homot juo aina giniä, Lipponen vastaa.

Kysyn, mistä se tietää mitä sellaiset juo.

Takes one to know one, Lipponen naurahtaa.

En tiedä onko se tosissaan.

Jatkan, että loppujen lopuks mies sammui ja minä aloin tehdä lähempää tutkimusta. Kaapeista löytyi viinon lisäksi sata ikonia ja olohuoneen nurkasta videot. Ajattelin, että ikonien vaihtaminen mihinkään käytännölliseen olisi liian vaikeaa ja otin videot. Yhden ikonin revin kehyksistä mutta vaihdoin sen seuraavana aamuna kolmeen keskioalueen siinä puistossa missä on kirjailijan patsas.

Lipponen sanoo minua tyhmäksi.

Hiljaisuus kestää pitkään, Lipponen kelailee mankassa kasettia.

Sanon, että se on hajalla, biisit kuuluu väärinpäin.

Lipponen sanoo, ettei anneta sen masentaa, lähetään baariin.

Onneksi musiikki soi hiljaa rauhallisella rytmillä.

Lipponen haalii pöytään kaksi naista.

Toinen nuokkuu. Kampaus näyttää eiliseltä ja se polttaa tupakoista vain puolet. Otan tuhkakupista loput.

Lipponen kertoo vähemmän juopuneelle elättävänsä itsensä jääkiekolla. Nyt on niin paha nivusvamma, että joukkueen lääkäri määräsi palkalliselle sairauslomalle vähintään kuukaudeksi. Ajattelin siksi tulla koti-Suomeen lepuuttelemaan.

Nainen kysyy, missä joukkueessa Lipposen esittämä pelaaja pelaa.

Sanon, että Espanjan kovimmassa.

Enemmän juopunut nainen säpsähtää huutamaan, että hänellä oli Espanjassa suhde tunnetun suomalaisen laulajan kanssa.

Kysyn vilpittömästi: Jamppa Tuominenko.

Nainen lyö minua avokämmenellä naamaan ja sanoo, ettei ole todellakaan mikään helppo nakki.

Lyön sitä nyrkillä keskelle nenää.

Lipponen huutaa minulle nurkan takana, että vitun pässi. Oltas varmaan molemmat päästy hieroo kämmensyrjällä reiden sisäpintaa.

Sanon, ettei kiinnosta. Sanon myös, että sen puhetyyli ärsyttää.

Lipponen sanoo, että minä olen joskus todella outo.

Odotamme lehtiroskiksessa, että poliisi poistuu ja lyöty nainen hoippuu takaisin sisälle. Lipponen ehdottaa etten joisi enempää.

Menemme baariin, jonka oviaukossa seisoo sitä leveämpi mies. Se katsoo minua ja sanoo, että sulla ei ole enää mitään asiaa tänne, jumalauta. Lipponen kysyy, mitä toi nyt on tehny. Leveä sanoo, että sinä nilkki pidät kanssa perseesi hyvin kaukana tästä ravintolasta. Tommoset riisikepit vuodesta toiseen pitämässä elämää.

Yritän hyökätä ovimiehen kurkkuun, mutta Lipponen estää. Ovimiehen kyynärpää tussahtaa korvaan.

Päässä suhisee kun juoksemme isolle tielle punaisista valoista. Auto tööttää, se on keltainen.

Lipponen sanoo, että korvastani tulee verta.

Työnnän sormen korvaan.

Herään kirkkaaseen valoon.

Housut ovat märät, takaraivoa kylmää.

Oksennan pyttyyn ja painan sen yläpuolella olevaa nappia. Vettä ei tule.

Tiedän, että tunnin sisällä pyörryn jos en pääse pois.

Taon ovea ja menen nurkkaan istumaan. Toistan saman viidesti.

Luukku kolahtaa auki, näen tuuheat kulmakarvat ja punertavat silmät.

Kysyn paljonko kello on.

Kuus, ääni vastaa ja lyö luukun kiinni.

Nurkassa käynnin jälkeen taon taas.

Auki.

Mies sanoo, että mitä enemmän häiritsen hänen työntekoaan, sitä myöhemmin pääsen ulos. Luettelen tautini ja tarvitsemani lääkkeet. Mies sanoo, että jos uskoisimme kaikkien asiakkaiden valitukset, niin tässä saisi ravata sairaalan ja laitoksen väliä koko ajan. Nuku nyt vaan. Sen se sanoo kuin ei kuuluisi virkavaltaan vaan lastentarhaan. Sanon, etten pysty nukkumaan, anna edes patja.

Luukku kiinni.

En jaksaa aloittaa vanhaa tarinaa virkavallan väärinkäytöstä syyttämisestä, pidätettyjen oikeuksista ja EU:n ihmisoikeuskomissiosta.

Herään toiseen kirkkaaseen valoon.

Allani on pehmeää. Hetken mietin, toiko luukkumies patjan vai lojunko kodin lattialla.

Kyynärtaipeessa tuntuu pisto ja naisen pehmeä ääni puhuu jotain rauhallisesti.

Auton etuosasta kysytään pitääkö ajaa teholle.

Nainen avaa sormilla silmäluomeni ja kysyy jotain.

Nyökkään.

Nainen huutaa kuskille, ettei kai ole välttämätöntä. Kyllä tämä tästä tokenee.

Joku lyö poskiin.

Kuski sanoo, että kyllä voi ihminen dokata ittensä nuorena paskaks.

Nainen sanoo, ettei tällaiseen riitä pelkkä viina.
Ruumiin jännittänyt valaslihas rentoutuu.
Pää ei tunnu enää repeävän.

Pinsiö auttaa tutussa huoneessa mehua nieluun. Se sanoo, että maksa pamahti taas.

Seuraavalla kerralla kuolen.

Pinsiöltä puuttuu etuhampaat ja sillä on naama ruvella.

Kysyn mitä on tapahtunut. Tuliko Tyson sittenkin Suomeen.

Ihmettelen, mistä keksin vitsin.

Pinsiö vastaa, että teinit pyysivät asematunnelissa tulta ja viittä markkaa. Kun ei ollut, ne iskivät maahan ja pomppivat päällä. Ihme että jäin henkiin, Pinsiö sanoo ja työntää kielen hammaskoloon.

Pinsiön viereisessä sängyssä nukkuu joku, joka pieroo koko ajan. Se on keltainen.

Pinsiö kertoo tarkkaa taudinkuvaa, laitan kädet korville.

Otan tippatelineen ja vyötän aamutakin. Pyydän Pinsiötä käärimään tupakan.

Tupakkahuone on kellarissa ja niin täynnä, että pitää seistä.

Mustalaisilla on paljon sukulaisia ja ne polttavat kaikki.

Kuuntelen kuinka toiseksi vanhin poika on saanut vapautuksen armeijasta kahden viikon jälkeen. Se ei sopeutunut ja pääsee nyt luultavasti eläkkeelle samasta syystä.

Minä yritin tappaa itseni palvelukseenastumispäivänä.

Nitistän tupakan.

Se tapahtui olympiavuonna, edellisenä iltana suomalainen ampui ratkaisupaikassa ohi ja putosi mitaleilta.

Tippateline kaatuu kun lähden kävelemään. Piikki irtoaa ja kyynärtaipeesta valuu veri. Isohameinen mustalaisnainen sanoo voi kamala ja auttaa.

Hoitaja odottaa sängyn vieressä kädet lanteilla ja sanoo, etten saa poistua mihinkään enkä polttaa ennen kuin testit on otettu. Se sanoo myös, että isäni on soittanut ulkomailta.

Pyydän rauhoittavia ja nukahtamislääkkeitä. Hoitaja sanoo, että pitää odottaa lääkäreitä.

Joudun huutamaan lujaa ennen kuin hoitaja hiipii takaisin ja antaa puolet vaatimastani.

Lääkäri kertoo tulokset aamiaisen jälkeen.

Juon vain teen.

Sairaus on pahentunut. Lääkehoito ei riitä, suolia pitää leikata. Syöpä se ei ole mutta voi tulla.

Lääkäri vetää verhot sängyn ympärille ja sanoo, että sinun tapauksessasi lause viina tappaa pitää konkreettisesti paikkansa.

Sanon, että eiköhän tuo ole tullut harvinaisen selväksi.

Lääkäri sanoo, että voi järjestää myös psykiatrin tapaamisen vaikka samaksi päiväksi.

Ongelmat tuntuvat olevan myös muualla kuin fyysisellä puolella.

Vastaan, että tiedän.

Lääkäri kysyy, haluaisinko soittaa jollekin läheiselle tai haluanko, että henkilökunta soittaa.

Seuraavana päivänä tulee poliisi.

Epäilty on juossut kahdeksan auton yli ja asianomaiset vaativat korvauksia yhteensä kymmenentuhatta. Mikäli epäilty pystyy maksamaan välittömästi, syytetty ei nosteta.

Kysyn poliisilta, näytänkö sellaiselta epäillyltä, jolla on kaksikyttonaa sairaalan ruskean yöpuvun taskussa et mä voin ostaa jos täältä sattuis löytyä jotain mistä mä diggaan.

Poliisi ei sano mitään, ei ymmärrä imitaatiota.

Se lukee muistiinpanoista lisää.

Epäilty on vahingonteon jälkeen käynyt käsiksi paikalle tulleeseen vartioliikkeen mieheen ja ottanut tämän vyöltä kyynelkaasusuihkeen, jolla epäilty on suihkuttanut ympäristöön sillä seurauksella, että kahdeksan ihmistä oli vahingoittunut.

Kysymättä poliisi kertoo, että luultavasti en selviä pahoimpitelusyytteellä, koska vartiointiliikkeen edustaja voidaan laskea lähes poliisin arvoiseksi.

Sanon, etten ole koskaan laskenut varttikyttiä minkään arvoiseksi.

Poliisi pyytää kuulustelupöytäkirjaan allekirjoituksen, jolla epäilty myöntäisi tapahtuneen.

Allekirjoitan. Poliisi lisää paperiin: *Myöntää niiltä osin kuin muistaa.*

Kysyn, laverteliko Lipponen jotain.

Poliisi kiinnostuu, se ei tiedä mistään Lipposesta mitään.

Voi vittu, sanon ja huudan hoitajalle, että pakko päästä makaamaan. Viekää toi inkvisiittori helvettiin.

Pinsiö kuiskaa, että hyvä veto toi inkvisiittori. Sanon, että joku sanoi jossain elokuvassa niin.

Lipponen tulee jossain vaiheessa ja sanoo, että poliisit olivat käyneet kyselemässä kaikkea. Se sanoo kiistäneensä nähneensä minua sinä iltana.

Kysyn näkikö.

Lipponen vastaa, että valitettavasti koko illan.

Olin yrittänyt heittää Lipposta pyörätelineellä ja potkaissut kadulla lastenvaunuja työntänyttä naista olkapäähän. Seisyyt raitiovaunun ovella ja estänyt vanhuksia pääsemästä sisään. Oksentanut raitiovaunuun. Kuristanut raitiovaununkuljettajaa, joka oli yrittänyt ajaa minua pihalle. Yrittänyt ryöstää raitiovaunun kassan mutta luiskahtanut avoimesta ovesta ulos ja lyönyt takaraivon asfalttiin.

Juostessani autojen yli Lipponen oli ollut soittamassa ambulanssia. Poliisiauto oli saapunut, Lipponen poistunut palotikkaita katolle.

Pyydän anteeksi.

Lipponen sanoo, että sellasta sattuu ja antaa iltapäivälehdessä, jonka neljännellä sivulla kirjoitetaan minusta yksi palsta. Olen lehden mukaan työtön ylioppilas.

Lipponen kertoo, että isäni on soitellut ainakin kolmekymmentä kertaa ja että se tietää, missä olen. Sanon tietäväni, että se tietää. Lipponen jättää puolikkaan tupakka-askin ja lähtee. Se sanoo, että ei taideta nähdä vähään aikaan.

Isä on kasvattanut parran.

Se seisoo sängyn päädyssä puhumatta, tuijottaa silmiin.

Äiti on ottanut tuolin sängyn viereen. Nahkapäällyste natisee, kun äiti siirtelee persettä. Se yrittää työntää kättä käteen, siirrän oman niskan taakse.

Äiti sanoo, että Sanna pisti kortin mukaan.

Kuka vitun Sanna.

Sisko on hakemassa kahviosta omenalimonadia ja suklaadonitsia.

Äiti sanoo, että sinä pidit niistä kun olit pieni, muistatko.

En puhu.

Isä avaa suun mutta ei sano mitään.

Äiti kysyy, onko sängyt hyvät.

Pätevä kysymys.

Sisko tulee ja antaa limonadipullon. Pinsiö tuijottaa siskoa, isä käy vetämässä verhon kiinni. Sisko on työntänyt pulloon neljä pilliä.

Kellertävä nukkuja pieraisee.

Sisko osti limonadit ja donitsit kun uin viisitoista vuotta sitten pallomeressä käsipohjaa. Lomamatka meille, isälle työ. Se meni tutustumaan paikalliseen sairaalaan.

Sisko työnsi silloinkin pulloon neljä pilliä.

Minä puhalsin juomaan.

Kävelimme käytävillä käsi kädessä. Isä puhui vierasta kieltä pitkätukkaisen valkotakkisen miehen kanssa ja kirjoitti lehtiöön. Ikkunoissa oli ristikot.

Äiti kysyy, onko vuokra maksettu. Sisko sanoo sille, että mitä väliä, pääasia että Pasi on hengissä.

Isä seisoo jälleen sängyn päässä ja siirtää painoa toiselle jalalle. Sanon, että sun kivespussit osu mun päähän kun pesit mökin saunassa tukkaa. Ihan vaan havainto.

Isä sanoo jumalauta.

Äiti sanoo, että sinä olet kamalasti laihtunut.

Puhallan limonadiin niin kauan, että neste pursuaa pullonsuusta ulos.

Isä pyöräyttää äkäisesti päätä ja lähtee.

Nauran ja vedän peiton pään yli.

Potkin jaloilla sängyn päätyä. Sänky kolisee.

Äiti itkee.

Sisko huutaa, että miks sä vittu oot tommonen. Mitä sulle on saatana tapahtunu. Ne isän rahat oli pankin ja pappa takaajana. Se joutuu maksamaan ne eläkkeestään.

Sanon hiljaa, että niillä sai Kööpenhaminasta neekerihuoran, vitusti pilvee ja viinaa. Lipposellekki riitti.

Sisko ottaa kukkaruukkuun asettelemansa ruusut ja läiskii niillä. Pää kastuu peiton läpi.

Hoitaja tulee huoneeseen.

Tiedän, että se ottaa äitiä olkapäistä, vaikka en näe peiton alta kuin sinisen valon.

Hoitaja sanoo äidille, että ehkä teidän on nyt parasta lähteä. Täällä on paljon potilaita, jotka tarvitsevat rauhan.

Ajattelen, että kyllä lotto pitäisi viedä.